

Redactor: Anișoara Berbece

Coperta: Mona Velciov

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VASILESCU, ILEANA

Viețile Sfinților: povestiri pentru copii / Ileana Vasilescu.

- București: Editura Sophia; Alexandria: Cartea Ortodoxă, 2006
2 vol.

ISBN 978-973-7623-07-2

Vol. 2 - ISBN 978-973-7623-09-6

235.3:929

821.135.1-93-97

SFÂNTUL ATANASIE ATHONITUL

5 iulie

In cetatea Trapezunt viețuiau doi oameni drept-credincioși și de neam bun. Multă vreme cei doi n-au avut copii și au fost foarte bucuroși când li s-a zămislit prunc. Dar Dumnezeu nu a vrut ca tatăl să-și vadă fiul, căci a murit înainte de nașterea lui.

Mult s-a bucurat mama când a adus pe lume băiatul frumos și sănătos, trimis de Dumnezeu să-i lumineze văduvia. Dar bucuria femeii a fost de scurtă durată, căci la puțină vreme după naștere, ea s-a mutat la Domnul, lăsându-și fiul orfan la o vârstă atât de fragedă. L-au botezat Avramie și a fost crescut de o călugăriță de neam bun. Din pruncie Avramie a fost cuminte și evlavios. La jocurile cu ceilalți copii, aceia nu-l puneau împărat sau oștean, ci totdeauna egumen, pentru cuminența și dreapta lui judecată.

Urmând îndeaproape pe călugărița care-l creștea, Avramie se deprindea cu viața monahicească, viețuind în rugăciuni și postiri. Crescând cu trupul și înțelegerea, a ajuns la vremea învățăturii și sporea în deprinderea gramaticii mai ceva ca vârstnicii.

Călugărița, ce i-a fost ca o maică, s-a mutat și dânsa la Domnul și, rămânând orfan și sărman, a plâns ca după maica lui cea adevărată, pe care, prunc fiind, n-o plânsese, căci nu știuse c-o pierduse. În sufletul lui înflorea însă tot mai tare dorința de a ajunge la Bizanț, pentru a putea dobândi toată înțelepciunea cărților.

În vremea asta, Dumnezeu, Care toate le rânduieste cu socoteală, a făcut ca la Trapezunt să ajungă un slujitor împărătesc care strângea dărilor. Fiind om luminat și văzând frumusețea sufletească și trupească a lui Avramie, l-a luat pe orfan la Bizanț și l-a încredințat unui dascăl ales, numit Atanasie. Mult s-a străduit el cu acest copil însetat de învățătură și cu strădania amândurora, în scurtă vreme, Avramie a dobândit toată știința dascălului său.

Nora voievodului Zefinazer era o rudă îndepărtată de-a lui Avramie și cunoscându-l, căci semăna foarte mult cu tatăl său, l-a luat în casa ei. Deși acum trăia în casă bogată și îndestulată, Avramie nu se lăsa de înfrânarea pustnicească, pe care o deprinsese de mic. Refuza să mănânce la masa domnească, nu gusta bucate alese și își împlinea nevoia foamei cu verdețuri nefierte și cu poame. Vrând să biruiască somnul, care nu-l lăsa să-și facă toată rugăciunea, își cufunda capul într-un vas cu apă rece de câte ori simțea că îl toropește somnul.

Era foarte iubit de toți pentru firea blândă și vorba înțeleaptă. Și aflând împăratul cât de învățat era și ce viață pustnicească ducea, l-a pus dascăl la școală. În scurtă vreme Avramie avea mai mulți ucenici decât dascălul său Atanasie și acesta din urmă începu a-l urî. Văzând acest lucru, Avramie a lăsat dascălia, retrăgându-se în casa rudei sale, unde ducea o viață plină de fapte bune.

După o vreme a mers la Constantinopol, unde a întâlnit, cu voia lui Dumnezeu, pe Mihail Maleiun, starețul mănăstirii Chimenului. Mult au vorbit și mult s-a folosit Avramie de cuvântul înțelept al starețului, cuprinzându-l și mai tare dorința să se lepede de lume și să slujească lui Dumnezeu în rânduiala mona-

hicească. El a descoperit gândul său lui Maleiun, care l-a învățat multe spre mântuire, semănând în inima lui, ca într-un pământ bun, semințele cuvintelor lui Dumnezeu. Apoi starețul a plecat la mănăstirea lui.

După câteva zile, Avramie i-a luat urma și, când a ajuns în fața starețului, la mănăstirea Chimenului, s-a aruncat la picioarele acestuia, rugându-l cu lacrimi să-l primească în turma oilor lui Hristos. Cuviosul l-a primit îndată, cu multă dragoste și fără a-l mai trece pe la începători, l-a tuns în călugărie ca pe un iscusit.

Atanasie rugă pe starețul său să-i poruncească să mănânce o dată pe săptămână, dar înțeleptul povătuitor, tăind pofta ucenicului, i-a poruncit să primească hrană la trei zile. Atanasie îndeplinea toate ascultările mănăstirești și bisericești ce i se porunceau, arătând osârdie în nevoințele călugărești, iar în vremea care-i prisosea se îndeletnicea cu scrierea sfintelor cărți, după porunca starețului. Era foarte iubit de toți frații.

După patru ani s-a desăvârșit în viața monahicească. Atunci cuviosul stareț i-a poruncit să viețuiască în liniște într-o chilie, nu departe de mănăstire, și să guste doar la două zile puțină pâine uscată cu apă și să se roage, fără somn, de cu seară până la ceasul al treilea din zi, la toate praznicele Sfintei Născătoare de Dumnezeu. A petrecut astfel multă vreme, sporind în iubire de Dumnezeu și înțelepciune.

Pentru că starețul voia să-i lase lui grija stăreției mănăstirii, Atanasie a fugit și umbla prin Muntele Athosului din pustnic în pustnic, adăpându-se de la înțelepciunea lor. Apoi a găsit niște frați care se sălășluiau în niște crăpături de stâncă și s-a alăturat vieții lor, fără grijă de trup, răbdând cu bucurie gerul, arșița și foamea pentru Dumnezeu.

Aflând de mutarea la Domnul a starețului său, a plâns ca după un părinte. Apoi, temându-se ca nepoții acestuia să nu-l caute și, găsimdu-l, să-i ceară să păstorească mănăstirea ca stareț, a plecat mai adânc în pustie și și-a schimbat numele. S-a așezat lângă un frate în pustie, care l-a cercetat:

– Cine ești, frate, de unde și pentru ce pricină ai venit aici?

Atanasie a zis:

– Părinte, am fost corăbier și, fiind în primejdie, am făgăduit lui Dumnezeu să mă lepăd de lume și să plâng pentru păcatele mele. Îndemnat de Dumnezeu, am venit la sfinția ta, să mă povățuiești. Numele meu este Barnaba.

Cuviosul, crezându-i spusele, l-a primit. Atanasie viețuia acolo, supunându-se fratelui ca unui stareț. După o vreme, i-a spus acestuia:

– Părinte, învață-mă carte, ca să pot citi Psaltirea.

Mult s-a străduit fratele să-l învețe pe Barnaba slovele, pentru că acesta se arăta greu de cap, și din această cauză îl alunga adesea de la dânsul...

– Părinte, nu mă izgoni pe mine nevrednicul și nepriceputul, ci rabdă pentru Dumnezeu și mă ajută cu rugăciunile tale a pricepe slovele.

După aceasta, vrând să nu-și mai necăjească fratele, s-a prefăcut dintr-o dată luminat, dând nădejde îndrumătorului său că va învăța carte. Și toate acestea le făcea Atanasie pentru a nu fi găsit și astfel să rămână în pustie, ca să slăvească pe Dumnezeu.

În vremea asta, Nichifor, slăvitul voievod al răsăritului, aflând că Atanasie a fugit din mănăstirea Chimenului, s-a mâhnit foarte tare și a scris despre aceas-

ta judecătorului Tesalonicului și l-a rugat ca, mergând la Muntele Athosului, să cerceteze cu multă stăruință unde s-ar fi putut duce Atanasie. Judecătorul, citind scrisoarea, s-a dus la Sfântul Munte, a chemat la sine pe egumen și l-a întrebat de Atanasie.

– Un bărbat ca acesta n-a venit în muntele acesta. Însă în scurt timp va fi la noi sobor, la care sunt datori să vină toți câți sălășluiesc în muntele acesta. Deci cel pe care-l căutați va fi și el și-l vom cunoaște.

– Așa să ne ajute Dumnezeu, a spus judecătorul, după care s-a întors la treburile lui.

Era obiceiul să se adune frații de pe munte în lavra Careia de trei ori pe an, la trei mari praznice: Nașterea Domnului, Învierea Domnului și Adormirea Maicii Domnului. Toți, adunându-se, se împărțeau și mâncau la masa de obște. Fiind praznicul Nașterii Domnului, s-au adunat frații și a venit și părintele cu ucenicul său Barnaba. Deci mai-marele stareților, uitându-se peste frați, a văzut pe unul ce semăna cu fratele căutat, dar aflând că se numea Barnaba, s-a îndoit că ar fi acela. Sosind vremea citirii, mai-marele a poruncit lui Barnaba să citească, dar el se lepăda zicând că nu știe carte. Văzând așa, povățuitorul lui Barnaba a început a zâmbi și a spus egumenului:

– Sfinte părinte, chiar nu știe să citească, abia acum învață.

Dar egumenul s-a supărat:

– Tu, frate, să ai bunătatea să taci, iar tu, Barnaba, citește.

Atanasie, văzând că nu poate să tăinuiască, fiind legat cu certare, s-a supus și a început a citi. Auzind cât de frumos citește, mult s-a bucurat îndrumătorul

lui și i-a mulțumit lui Dumnezeu că l-a cinstit să fie învățător unui bărbat așa de iscusit.

Atunci Atanasie a fost cunoscut și cinstit de toți, iar mai-marele egumenilor i-a spus că îl caută voievodul Nichifor și fratele acestuia, Leon.

– Sfinte părinte, nu mă arăta lor, rogu-te, căci vreau să rămân în munte.

– Ar fi mare pagubă pentru Athos să se lipsească de un bărbat luminat ca tine. Deci să te sălășluiești singur în chilia aflată la trei stadii de biserică aceasta.

– Slavă Domnului! a strigat bucuros Atanasie.

Cuviosul Atanasie, slujind lui Dumnezeu în singurătate, avea hrană din osteneala mâinilor sale. Pentru că scria frumos și repede, putând scrie toată Psaltirea fără să-și lase rugăciunile zilnice, primea pâine de la frați.

Întorcându-se biruitor de la război, Leon a venit la Muntele Athosului să mulțumească lui Dumnezeu și l-a aflat pe Atanasie în chilia lui singuratică. Mult s-a bucurat, a plâns și au vorbit o zi și o noapte, multe învățând el de la Atanasie.

Frații, văzând dragostea voievodului pentru Atanasie, l-au rugat să mijlocească pentru ei la acesta, ca să-i ajute să zidească o biserică mai mare la Careia, în care să încapă toți frații. Leon, fiind mare iubitor de Dumnezeu, a primit să-i ajute și le-a dat aurul și argintul trebuitor începerii zidirii. Dar tot el a dus vestea găsirii lui Atanasie și fratelui său Nichifor și puhoi de lume a început a veni la Atanasie pentru o vorbă înțeleaptă. Acesta, iubind liniștea, a fugit într-ascuns și s-a așezat pe un deal numit Melana, unde trăia în mare înfrânare. Diavolul, vrând să-l izgonească, îi făcea urât locul acela. Dar el și-a zis în sine: „Voi răbda aici tot anul, iar la sfârșitul anului voi face cum va voi Dumnezeu“.

În ultima zi a anului acela, puzderie de gânduri și mare dorință de a pleca din locul acela au năvălit peste dânsul și Atanasie a zis în sinea lui: „Măine dimineață voi ieși de aici și voi merge la Careia“. După care a început a se ruga fierbinte. Pe la ceasul al treilea, s-a revărsat peste dânsul o lumină cerească, care l-a luminat, alungându-i acele gânduri. Inima i s-a umplut de bucurie și Atanasie a început a plânge. De atunci a luat darul umilinței și a iubit locul acela tot atât de mult pe cât îl ura înainte.

Voievodul Nichifor a fost trimis de împărat să poarte război cu agarenii în Creta. El a scris la Athos, cerând părinților să se roage la Dumnezeu să-i ajute la război și să-i trimită pe Atanasie. Cuvioșii părinți au făcut întocmai, și iată pe Atanasie cu starețul său pe corabie. Când au ajuns, mult s-a bucurat Nichifor să-l vadă pe Atanasie și i-a dat lui aur și argint, rugându-l să zidească o mănăstire, unde voievodul să se retragă în singurătate, dar Atanasie s-a lepădat de o așa îndatorire și s-a întors la Athos, iar Nichifor a plecat la război, unde, cu ajutorul lui Dumnezeu, a biruit. După biruință, el a trimis pe un oarecare Metodie la Muntele Athos cu aur, să zidească dorita mănăstire. Atunci fericitul Atanasie, înțelegând că dorința lui Nichifor este de la Dumnezeu, s-a apucat de treabă și a zidit mândră mănăstire, în care mai apoi a așezat toate rânduilele vieții monahicești după obiceiul din Palestina.

Unul dintre frații din mănăstire, pe nume Matei, a avut o vedenie, în care acesta a văzut pe Sfânta Născătoare de Dumnezeu intrând în biserică mănăstirii însoțită de doi îngeri, unul în față, ținând o lumânare, și altul în spate. Ea umbla printre frați și le împărțea